

Vergaderjaar 1992-1993

23 324

Samenvoeging van de gemeenten Kortgene en Wissenkerke

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt, dan wel uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat (artikel 25a, vierde lid, onderdeel b, van de Wet op de Raad van State).

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Voorgeschiedenis
3. Beoordeling van het gemeentelijk initiatief
4. Financiële aspecten
5. Naam van de nieuwe gemeente
6. Verkiezingen
7. Slotopmerkingen

Bijlagen¹

- I. Kaart.
- II. Beleidsvoornemens van het provinciaal bestuur van Zeeland tot versterking en schaalvergroting van het gemeentelijk bestuursniveau.
- III. De startnotitie gemeentelijke herindeling van gedeputeerde staten van Zeeland en de motie van provinciale staten.
- IV. Raadsbesluit van de gemeente Kortgene (raadsbesluit van de gemeente Wissenkerke is identiek hieraan) en de toelichting bij de ontwerp-regeling van de gemeenteraden van Kortgene en Wissenkerke inzake samenvoeging van die gemeenten.
- V. Brief van gedeputeerde staten van Zeeland aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken inzake goedkeuring van de raadsbesluiten van de gemeenten Kortgene en Wissenkerke.
- VI. Een kopie van de blz. 2 en 3 van de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal bij het wetsvoorstel tot gemeentelijke herindeling van de Midden-Betuwe (Kamerstukken I 1986/1987, 19 138, nr. 67A). Daarin zijn de hoofdlijnen van het herindelingsbeleid aangegeven.
- VII. Het antwoord op vraag 35 die gesteld is in de Tweede Kamer bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken voor 1987 (Kamerstukken II 1986/1987, 19 700, hfdst. VII, nr. 11). In dit antwoord wordt een van die hoofdlijnen, namelijk die welke betrekking heeft op de knelpunten bij de gemeentelijke indeling, verder uitgewerkt.

¹ Alle ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

1. Inleiding

Op 16 april 1993 stemden provinciale staten van Zeeland in met de voorlopige beleidsvoornemens van gedeputeerde staten tot versterking en schaalvergroting van het gemeentelijk bestuursniveau (zie bijlage II bij deze memorie). Overeenkomstig de bedoeling van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) behelzen de beleidsvoornemens voorlopige uitgangspunten voor het overleg, bedoeld in artikel 2 van die wet.

In de beleidsvoornemens opteert het provinciaal bestuur voor een gefaseerde aanpak van de herindeling. De eerste fase richt zich op de gebieden waar gemeenten voorkomen die volgens de hoofdlijnen van het regeringsbeleid tot gemeentelijke herindeling (zie bijlagen VI en VII) in principe in aanmerking komen om te worden opgeheven. Dit zijn de gebieden Schouwen-Duiveland, Sint Philipsland en Walcheren. De volgende fase betreft Zeeuwsch-Vlaanderen, waar op termijn 3 of 4 gemeenten zouden moeten overblijven.

De regering heeft veel waardering voor de initiatieven die het provinciaal bestuur van Zeeland hiermee neemt. Nu deze operatie tot gemeentelijke herindeling in de provincie Zeeland is begonnen, blijkt dat diverse gemeentebesturen zelf het initiatief nemen tot onderlinge samenvoeging. Het onderhavige wetsvoorstel is het resultaat van een dergelijk gemeentelijk initiatief.

Het behelst de samenvoeging van twee Zeeuwse buurgemeenten, die gezamenlijk het voormalige eiland Noord-Beveland vormen. Ook hebben bij gelijklopende raadsbesluiten de gemeenteraden van Aardenburg en Sluis en van Tholen en St. Philipsland ontwerp-regelingen vastgesteld tot onderlinge samenvoeging.

2. Voorgeschiedenis

Bij de algemene beschouwingen bij de begrotingsbehandeling voor 1992 verzochten provinciale staten van Zeeland gedeputeerde staten het initiatief te nemen voor overleg met de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten (V.Z.G.) over een globaal beleidsvoornemen omtrent versterking en schaalvergroting van het gemeentelijk bestuursniveau (zie bijlage III).

Ter voorbereiding van een eerste oriënterende bespreking van deze materie met het bestuur van deze vereniging stelden gedeputeerde staten een startnotitie op (zie bijlage III).

Daarin werd onder meer vastgesteld, dat in Zeeland 15 van de 30 gemeenten minder dan 6000 inwoners tellen en dat om verschillende redenen gemeentelijke herindeling in de langst geleden heringedeelde gebieden weer actueel is.

De V.Z.G. verzocht vervolgens gedeputeerde staten de formulering van het beleidsvoornemen op te schorten totdat haar leden in de gelegenheid zouden zijn geweest zelf per samenwerkingsgebied op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) een visie op de materie te ontwikkelen. Gedeputeerde staten stemden met dat verzoek in.

Terwijl deze discussie gaande was besloten de gemeentebesturen van Kortgene en Wissenkerke op 9 juli respectievelijk op 29 juni 1992 aan gedeputeerde staten van Zeeland te berichten in principe te streven naar fusie van deze gemeenten op basis van artikel 3, Wet arhi (zie bijlage IV).

Gedeputeerde staten waren van oordeel dat de door de gemeentebesturen aangedragen motivering een dergelijke fusie zou kunnen dragen. Op 9 maart 1993 hebben zij dan ook de gelijklopende besluiten van de gemeenteraden van Kortgene en Wissenkerke tot het integraal samenvoegen van die gemeenten goedgekeurd (zie bijlage V).

In verband met het streven van de gemeenten om de samenvoeging zo snel mogelijk, d.w.z. op 1 januari 1995, te doen ingaan, zijn de in 1992

ontstane burgemeestersvacatures niet opengesteld en heeft de Commissaris der Koningin in Zeeland in de waarneming voorzien.

3. Beoordeling van het gemeentelijke initiatief

Voor de toelichting op het initiatief van beide gemeentebesturen verwijs ik naar bijlage IV bij deze memorie. Ik heb de ontwerp-regeling beoordeeld op basis van de geldende hoofdlijnen van het herindelingsbeleid (zie bijlagen VI en VII). De ontwerp-regeling van de betrokken gemeenten past in de meeste opzichten goed bij die hoofdlijnen. Twee kleine en kwetsbare gemeenten worden geïntegreerd tot één krachtiger geheel. De nieuwe gemeentelijke organisatie biedt meer mogelijkheden tot ambtelijke specialisaties en is minder gevoelig voor ziekte of vertrek van ambtenaren. Het vergroten van de bestuurskracht wordt dan ook terecht door beide gemeenten als een doelstelling van het samenvoegen genoemd.

De gemeenten passen wat betreft karakter goed bij elkaar: het zijn beide plattelandsgemeenten, behorende tot hetzelfde schiereiland. Het accent van de nieuwe gemeente ligt op functies ten behoeve van landbouw, natuurbehoud en extensieve recreatie. De grenzen van de nieuwe gemeente zijn herkenbaar: het betreft brede watergebieden.

In principe verzetten de hoofdlijnen van herindelingsbeleid zich tegen het instellen van nieuwe gemeenten met minder dan 8 000 inwoners. Voor het onderhavige geval meen ik dat het maken van een uitzondering op zijn plaats is. De nieuwe gemeente zal niet voor buitengewoon zware bestuurlijke opgaven worden geplaatst en samenvoeging met één of meer «derde» gemeenten over het water heen, ligt niet erg voor de hand. Mede gelet op de zeer duidelijke voorkeur van beide gemeentebesturen om uitsluitend met elkaar te fuseren, ben ik bereid deze samenvoeging te bevorderen.

Ik heb vastgesteld dat de gemeentebesturen geen bijzondere inspraakronde hebben gehouden. De concept-raadsbesluiten zijn niet ter openbare inzage gelegd. In dit geval is daar geen bezwaar tegen. Ik ga ervan uit dat in kleine overzichtelijke gemeenten als Kortgene en Wissenkerke de fusieplannen algemeen bekend zijn en dat, wie dat wil, zich zal hebben doen horen.

4. Financiële aspecten

De betrokken gemeenten hebben in de toelichting bij de ontwerp-regeling (zie bijlage IV) uitvoerig de financiële gevolgen van het wetsvoorstel in beeld gebracht. Dit overeenkomstig het financieel model dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken medio jaren '80 in overleg met de provincies en de Raad voor de gemeentefinanciën heeft opgesteld (circulaire van 21 mei 1985, nr. BBS85/U542). Op basis van de financiële gegevens is het mogelijk tot een afgewogen oordeel te komen betreffende de financiële levensvatbaarheid van de betrokken gemeenten. Met de betrokken gemeenten ben ik van oordeel dat het onderhavig wetsvoorstel zal leiden tot het ontstaan van een financieel levensvatbare gemeente. In het financiële paragraaf van de bijgevoegde ontwerp-regeling wordt deze conclusie met cijfers nader onderbouwd (zie bijlage IV).

Uit zijn advies van 24 juni 1993 blijkt dat de Raad voor de gemeentefinanciën geen aanleiding ziet tot het maken van opmerkingen over dit wetsvoorstel.

5. Naam van de nieuwe gemeente

De raden van de betrokken gemeenten hebben zich bij de vaststelling van de ontwerp-regeling voorstander getoond van de naam Noord-Beveland. Deze naam is gelijk aan die van het voormalige eiland en is algemeen ingeburgerd, zowel in het gebied zelf als in de provincie Zeeland. Ik heb deze benaming dan ook in het wetsvoorstel overgenomen.

6. Verkiezingen

Een wetsvoorstel zal worden ingediend tot verlenging van de zittingsduur van de raden van een aantal gemeenten in de provincie Zeeland, waaronder die van Kortgene en Wissenkerke. Het doel hiervan is te voorkomen dat in het betrokken gebied binnen één jaar twee maal gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden. Ik acht het ongewenst dat de op te heffen gemeenten Kortgene en Wissenkerke nog gedurende enkele maanden met een nieuw gekozen gemeentebestuur moeten functioneren.

7. Slotopmerkingen

De ontwerp-regeling van de betrokken gemeenteraden is voldoende onderbouwd. Aangezien zij bovendien door de betrokken gemeentebesturen unaniem wordt ondersteund, heeft de regering het voorstel overgenomen. Het voorstel voor deze nieuwe gemeente is niet in strijd met het herindelingsbeleid van het provinciebestuur van Zeeland. Zowel in bestuurlijk als financieel opzicht bezit de nieuwe gemeente Noord-Beveland voldoende basis en levensvatbaarheid voor de toekomstige taken.

Naar het oordeel van de regering dient de samenvoeging van de beide gemeenten tot stand te komen.

Omdat geen wijziging van de buitengrenzen van de nieuw te vormen gemeente wordt voorgesteld met die van omliggende gemeenten (zie de kaart) bestaat er geen behoefte aan een nadere grensbeschrijving.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
D. I. W. de Graaff-Nauta